

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Svein Aalling
Tlf 22 05 45 81

Vår dato
2003-05-28
Deres dato
2003-02-12

Vår referanse 2002/00158/030
Arkiv 077
Deres referanse 03/598

Høring NOU 2003: Skatteutvalget - forslag til endringer i skattesystemet

Vi viser til Deres høringsbrev av 12. februar 2003, samt til e-post av 31. mars fra Knut Erik Omholt der Norges Bondelag ble gitt utsettelse med høringsfristen til utgangen av mai.

Innledning

Norges Bondelag støtter utvalgets ønsker om et forutsigbart og oversiktlig skattesystem. Videre deler vi oppfatningen om at forskjellen i skattesatser på de ulike inntekter bør reduseres. Disse forhold, som sammen med kildemodellen som hindrer innlåning av kapital var sentrale prinsipper under skattereformen i 1992, må videreføres i et nytt skattesystem.

Norges Bondelag vil imidlertid understreke at skatte- og avgiftssystemet skal brukes aktivt som politisk virkemiddel, slik at ulike målsettinger oppnås. Skattesystemet har således langt flere funksjoner enn å finansiere offentlig ressursbruk. Skatte- og avgiftssystemet utgjør sentrale elementer i rammevilkårene for næringsdrivende, og er et viktig verktøy i så vel fordelingspolitikken som distriktpolitikken. Norges Bondelag vil sterkt advare mot å innføre et skattesystem som ikke lenger kan benyttes som et politisk styringsverktøy i disse sammenhenger.

Selskapsbeskatning

Skatteutvalgets forslag til beskatning av aksjeselskaper bryter med hovedprinsippene fra skattereformen av 1992. Videre kompliseres skattesystemet gjennom innføring av ytterligere en skattemodell, og selve modellen synes ressurskrevende å administrere både for næringsdrivende så vel som for skattemyndighetene. En rekke konsekvenser av

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Telefaks	E-postadresse	Internett
PB 9354 Grønland 0135 Oslo	Schweigaardsgt 34c Oslo	22 05 45 00	22 17 36 68	bondelaget@bondelaget.no	www.bondelaget.no
Norges Bondelag	Org nr 939678670	Bankkonto	8101 05 12891		
Bondelagets Servicekontor AS	Org nr 985063001 MVA	Bankkonto	8101 05 91392		

aksjonærmodellen er ikke utredet, og en innføring av denne vil for andre næringsdrivende føre til stor usikkerhet i lang tid fremover. Norges Bondelag går på den bakgrunn imot den foreslåtte modell.

Hovedprinsippene fra skattereformen av 1992, med vekt på bredt skattegrunnlag og relativt lave skattesatser, bør videreføres. Delingsmodellen fungerer som tiltent for de fleste næringsdrivende. Delingsmodellen bør derfor forbedres, blant annet ved å begrense mulighetene for omgåelser, og videreføres som prinsipp.

Formuesskatt

Landbruket representerer en kapital- og arbeidsintensiv næring med gjennomgående lav avkastning. Norges Bondelag legger derfor til grunn at formuesskatten på næringsformue må fjernes snarest. Det forutsettes at bortfall av formuesskatt på næringsformue ikke følges av en alternativ skattlegging av fast eiendom som også vil ramme næringsformue. Skatteutvalgets alternative sjablonregel, med 70 pst reduksjon av gjeldsfradraget, vil føre til en skjerpelse av formuesskatten i visse tilfeller, og Norges Bondelag forutsetter i så fall at dette ikke vil gjelde næringsseidommer.

Redusert mva-sats på matvarer

Norges Bondelag reagerer sterkt på forslaget om å oppheve den reduserte merverdiavgiftssatsen på matvarer. Ordningen ble innført for under to år siden etter lang og grundig politisk behandling. De aller fleste andre europeiske land har også redusert sats på matvarer. I en tid hvor prisforskjellen på matvarer mellom Norge og utlandet er så sterkt fokusert, vil en slik endring få store negative konsekvenser for norsk landbruk og norsk næringsmiddelindustri.

Norges Bondelag forutsetter at ordningen med redusert merverdiavgiftssats på matvarer videreføres.

Spesielle forhold for landbruket

Med landbruksnæringens spesielt langsiktige perspektiver og den særegne kulturhistoriske posisjonen, må en forutsette bruk av spesielle virkemidler. Forslagene om opphevelse av de forskjellige ordningene beskrevet nedenfor som særlig gjelder landbruket, vil ha flere uheldige virkninger, uten at dette er drøftet eller kommentert nærmere av utvalget.

Prosentligning av våningshus

Utvalget foreslår at bruttoligning av våningshus på gårdsbruk opphører, dvs. at det innføres prosentligning også av disse boliger.

Bruttoligning av våningshus på gårdsbruk har lange tradisjoner, og er dels begrunnet i en tradisjonelt nær tilknytning mellom våningshuset og virksomheten som drives på gården. En virkning av dagens regler er at de bidrar til at eldre bygninger, som kanskje også er uforholdsmessig store, holdes bedre ved like enn de ville blitt gjort uten fradrag for

Vår dato
2003-05-20

Vår referanse
2002/00158/030

vedlikehold. Ved siden av at dette er en fordel for eiere av eldre hus, må det også anses som samfunnsnyttig og allment ønskelig at den eldre bygningsmasse i landbruket, som en av våre viktigste bygningstekniske kulturbærere, blir tatt godt vare på også i fremtiden. Med den stigende verdi landbruket tillegges for et variert og mangfoldig kulturlandskap, må dette tillegges vekt.

En annen konsekvens av endret ligningsmåte kan bli at en må fastsette særskilt ligningsverdi for våningshuset på samtlige gårdsbruk for å fastsette den enkeltes prosentinntekt, noe som vil skape betydelig merarbeid for ligningsmyndighetene. Dette vil stride mot utvalgets mål om å forenkle regelverket.

Norges Bondelag vil uansett ikke støtte en slik endring uten at konsekvensene av en endring og eventuelle unntak for eldre bygninger blir vurdert nærmere.

Oppheve 10-års regelen

Regelen om skattefritak ved realisasjon av gårdsbruk etter 10 års eiertid foreslås opphevet.

Etter skattelovens generelle regler vil realisasjon av næringseiendom alltid medføre skatteplikt, mens realisasjon av egen bolig vil følge reglene i sktl. § 9-3 annet ledd om full skattefrihet etter ett års eier og botid. Et alminnelig gårdsbruk består typisk av en "næringsdel" og en "boligdel". Dagens regler for gårdsbruk i sktl. § 9-3 sjette ledd om skattefritak etter 10 års eiertid innebærer en rimelig og balansert avveining mellom ovennevnte regelsett.

Selv om ti-års regelen oppheves vil den delen av salgssummen som gjelder bolighuset på gården fortsatt kunne være skattefri etter sktl. § 9-3 annet ledd. Den foreslåtte endringen vil derfor innebære at en ved nær samtlige realisasjoner av gårdsbruk skjønnsmessig vil måtte fastsette hvor stor del av salgssummen som må anses å gjelde våningshuset.

Videre er dagens regler enkle å praktisere for ligningsmyndighetene, og skaper få tvister. Opphevingen av 10-års regelen kan derfor neppe sies å innebære noe forenkling av skattesystemet. Andre momenter er at skattefri gevinst ved salg av gårdbruk bare unntaksvis vil være større enn tilsvarende skattefri gevinst ved salg av boligeiendom i samme distrikt, og antakelig vil i mange tilfeller mer enn halvparten av vederlaget ved salg av gårdsbruk naturlig måtte tilordnes våningshuset, og derfor likevel forbli skattefri etter boligregelen.

En slik endring vil også kreve overgangsregler om oppregulering av inngangsverdien for alle med mer enn fem års eiertid ved reglens ikrafttredelse, med alle kostnader og alt merarbeid dette innebærer for så vel skattyterne som for skatteetaten.

Det må også påregnes at prisene/avtalt vederlag i generasjonsskiftetilfellene vil øke dersom det innføres full skatteplikt. Vederlaget er her ofte avtalt ut fra hva selger trenger til livsopphold etter overføringen. Skatteplikt gjør at han/hun typisk må ha 35-40 pst. høyere vederlag for å sitte igjen med det samme beløpet etter skatt. Dette vil være en særlig

Vår dato
2003-05-20

Vår referanse
2002/00158/030

uheldig virkning av endringen i dag, hvor manglende optimisme i landbruket er en av hovedutfordringene

Dagens ordning innebærer en rimelig og fornuftig mellomløsning mellom hovedregelen (full skatteplikt) og boligregelen (full skattefrihet) Norges Bondelag går derfor inn for å beholde dagens regler på dette punkt

Føderåd ikke del av kostpris

Adgangen til å legge den kapitaliserte verdien av føderådsforpliktelser til kostprisen foreslås fjernet

Måten føderåd behandles på i dag følger av langvarig og innarbeidet ligningspraksis, og har også støtte i lovforarbeidene Den foreslåtte endring vil redusere avskrivningsgrunnlagene noe for den som overtar en landbrukseiendom, og således vanskeliggjøre overtakelse av familieeiendommer

Et annet forhold som kan begrunne dagens regelverk, er at føderåd i alle normaltillfellene ytes i familieforhold, og i hovedsak består av naturalia som husvær og ev. enkelte andre ytelser med begrenset verdi, mens pensjonsordninger i andre sammenhenger kan bestå av til dels betydelig høyere ytelser i form av kontanter

Norges Bondelag går derfor imot endringen som foreslått

Skatteregler for skogbruket

Utvalget foreslår å fjerne ordningen med skogavgift og gjennomsnittsligning av skogbruksinntekt

Hovedformålet med gjennomsnittsligning er å jevne ut inntekten over tid fordi avvirkning av skog typisk ikke er like stor det enkelte år Dette gjelder enda mer i dag hvor størstedelen av avvirkningen skjer med hjelp fra entreprenører

Gjennomsnittsligning i skogbruket og i særlig grad skogavgiftsordningen er viktige virkemidler for å sikre ansvarlig drift i en næring med så langsiktig perspektiver Det er ingen andre næringer som krever en så stor grad av langsiktig planlegging som skogbruk Forsvarlig skogsdrift forutsetter at det jevnlig settes av penger til skogkultur som den aktuelle skogeieren aldri selv vil få noen økonomisk glede av Dette krever et særlig ansvar og en vilje til oppofrelse det nesten ikke er mulig og forvente fullt ut av alle i en næring Det er av denne grunn svært viktig å beholde det incitamentet til forsvarlig drift som ligger i dagens skogavgiftsordning

En opphevelse av disse ordninger vil få store negative konsekvenser for næringen. Norges Bondelag går derfor imot forslagene om å oppheve disse ordningene

Vår dato
2003-05-20

Vår referanse
2002/00158/030

Andre forhold

Fagforeningskontingent

Det norske samfunnet er i stor grad basert på arbeidet som gjøres i de frivillige organisasjoner generelt, og i fag- og næringsorganisasjoner spesielt. Et viktig element i finansieringen av disse organisasjonene er fradragsretten for kontingenter. Norges Bondelag går derfor mot å oppheve denne fradragsretten.

Fradrag for reiser

Videre foreslår Skatteutvalget å begrense fradraget for arbeidsreiser og fradrag for pendlere. Norges Bondelag vil peke på at disse fradragene bidrar til å oppfylle erklærte politiske målsettinger om spredt bosetting og redusert press på sentrale strøk. Det etterlyses derfor en nærmere vurdering av eventuelle virkninger av å begrense disse fradragene.

Arveavgift

Skatteutvalget foreslår å øke provenyet fra arveavgiften over tid. Videre gir Skatteutvalget tilslutning til forslagene som ble foreslått i Zimmer-utvalgets innstilling. I denne forbindelse vil Norges Bondelag særlig vise til innvendingene mot innføring av kontinuitet ved generasjonsskifter som kom frem da NOU 2000:8 var på høring. Vårt høringsbrev fra den gang følger vedlagt som kopi.

Med hilsen

Bjarne A. Undheim

Harald Milli